

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 251. An & qualiter impotens reclamare possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

Quaest. 248. An femina, quae ob ar-
bitudinem cognosci non potuit à vi-
ro, ideoque ab eo separata fuit, sit
eidem nec frigiditate, nec maleficio
laboranti reddenda, postquam ex-
perientiâ probatum fuit, eam ab
alio cognitam.

Resp. Quamvis id absolute affirmant Innoc. in
c. fraternitati. h. t. à n. 1. Host. ibidem n. 7.
Alex. n. 99. melius tamen dicunt Abb. in c. c. n.
2. & 3. Gl. ibid. v. simili. Sanch. d. 93. n. 13. Gutt.
c. 112. n. 26. Castrop. cit. §. 1. n. 12. & c. attentè
prius examinandum & inspiciendum, num alter vir
fuerit priori omnino similis ætate, robore, ac mem-
bro virili, quæ similitudo universalis si deprehen-
datur, præsumendum, potuisse à priore viro co-
gnosci, adeoque ei reddendam, juxta cit. c. fratern-
nitati.

Quaest. 249. Qualiter impotentia du-
bia sit impedimentum matrimonii
contracti, vel saltem usus illius.

1. **R**esp. primò: Tameis dubius de impotentia
sua peccat mortaliter contrahendo matrimo-
nium. Sanch. *L. 7. d. 103. in fine. Gutt. c. 116. n.*
3. Castrop. cit. p. 14. §. 7. n. 1. tam ob gravem in-
juriam per hoc irrogatam alteri conjugii potenti i-
gnoranti illam illius impotentiam dubiam. Tum ob
irreverentiam irrogatam Sacramento matrimonii,
exponendo illud periculo nullitatis, postquam ta-
mentali dubio stante contraxit, petere & reddere
potest debitum, ut constat Ecclesiae, num validè
an invalidè contraxerit. Castrop. n. 2. & si intra
triennium, quod conceditur ad explorandam im-
potentiam, matrimonium consummare non potue-
rit, separandus est; quia præsumitur contraxisse
invalidè; nempe cum impotentia perpetua.

2. **R**esp. secundò: Dum dubitatur, num matrimo-
nium consummaverit, & re diligenter exami-
nata, dubium illud vinci non potest, judicandum
est pro valore matrimonii; cum quilibet præsumat-
ur potens, quamdiu non probatur impotens. Sanch.
n. 3. Castrop. n. 3.

3. **R**esp. tertio: Dum constat de impotentia,
dubitaturque solum, an præcesserit matrimonium,
si sit à natura, judicandum esse eam præcessisse ma-
trimonium, adeoque contractum nulliter; cum
quæ à natura sunt, sint perpetua, præsumendum
eam impotentiam fuisse semper, docent à fortiore
Malcard. *de prob. conl. 816. n. 19. Henriq. L. 12.*
c. 8. n. 3. Host. in c. fraternitati. h. t. n. 4. ibique
communiter alii. Si est accidentalis, sive ex ma-
leficio, sive ex morbo, vel per industriam huma-
nam, puta, per abscissionem membri proveniat,
præsumi adhuc debere præcessisse matrimonium
teneat iidem; eò quòd licet impotentia accidenta-
lis præsumi non debeat, nisi fuerit probata, si tamen
constet eam adesse, & tantum dubitatur, num præ-
cesserit matrimonium, expedit præsumptionem
fieri, quæ conjugibus, proli, matrimonio favora-
bilior; hic autem favorabilis sit, præsumi præ-
cessisse matrimonium; quia conjux potens potest in-
ite aliud matrimonium, prolem generare, & evi-
tare periculum accedendi ad non suam. Castrop. ta-
men n. 5. citans pro se Butr. in c. fraternitati. n.
20. censet præsumendum esse, quamcunque impo-
tentiam subsecutam esse matrimonium, eò quòd,
dum quilibet debeat præsumi à natura potens, præ-

sumi quoque debeat, illam impotentiam ante ma-
trimonium non fuisse, adeòque id asserenti incumbat
onus probandi, quòd ubi facere non potest, ju-
dicandum matrimonium validè contractum. Atque
ita conjux potens jure optimo præsumere possit ac
debeat, se accedere ad suam. Limitat tamen sen-
tentiam suam Castrop. *n. 6. ita ut, si illico, ac*
matrimonium contractum, constet de impotentia,
ea censenda præcessisse matrimonium; cum quis
præsumi non debeat, tam brevi tempore ab uno ad
aliud extremum transisse. Citat pro hoc Sanch.
& Gutt. l. cit.

4. **R**esp. quartò: Dum dubitatur, an impo-
tentia naturalis vel accidentalis, præsumendum sem-
per esse accidentalem, quamdiu non probatur con-
trarium; eò quòd præsumi non debeat defe-
cisse naturam, censent Sanch. Gutt. *l. cit. Ca-*
strop. n. 7.

Quaest. 250. An & à quo tempore po-
tens reclamare possit conjugem im-
potentem, & audiendus sit.

1. **R**esp. primò: Mulier statim, hoc est, post
mentem vel intra bimestre à contracto matri-
monio reclamans, allegando viri impotentiam,
audienda est, etsi vir neget. Sanch. *L. 7. d. 109. n.*
16. Pirh. h. t. n. 14. juxta c. 1. h. t. elapso verò bi-
messtri à contracto matrimonio alleganti mariti im-
potentiam deneganda est audientia (intellige, non
absolute & pro temper, sed quousque transierit tri-
messtre) quia tam serè reclamans, cum ut ait Papa
c. 1. h. t. citò & in parvo tempore scire potuit, si vir
cum ea coire non potuisset, præsumitur dicere non
verum. cit. c. 1. h. t. Abb. ibid. n. 5. Alex. n. 7. Sanch.
n. 2. Pirh. l. c. Castrop. §. 1. n. 2. nisi se offerat ad
probendam impotentiam per signa certa & evidentiâ,
vel verosimiliter evidentiâ, tunc enim statim non
expectato triennio audienda; cum jam cesserit falsi-
tatis præsumptio, cui decisio illa Papæ innitebatur.
Sanch. n. 5. Castrop. l. c. Gutt. c. 120. n. 20. Porro
bimestre illud computandum à die illo, quo vir post
contractum matrimonium copulam intentavit. But-
trio in c. laudabilem. h. t. n. 10. Alex. n. 10. Host. in
princ. Sanch. n. 4. Gutt. n. 19. Castrop. l. c. Arg.
c. accepisti. h. t. ubi Papa suæ reclamanti denegatæ
audientiæ dat rationem, quod citò scire potuisset,
an vir secum coire potuisset, quod nullo modo scire
potuisset, nisi vir copulam intentasset.

2. **R**esp. secundò: Transacto autem triennio
non conceditur mulieri audientia, tameis per signa
dubia probare nitatur impotentiam. Castrop. *l. c.*
Sanch. n. 14. Gutt. n. 27. juxta c. fraternitati. & c.
fin. h. t.

Quaest. 251. An & qualiter impotens re-
clamare possit.

1. **R**esp. primò: Quemadmodum potenti lici-
tum est reclamare contra impotentem conju-
gem; cum ejus maxime intersit, non esse alliga-
tum impotenti; ita etiam impotens, si suam impo-
tentiam tempore contractus ignoravit, reclamare
poterit, ne cogatur onera matrimonii sustinere, &
uxorem alere. Castrop. *n. 3. Arg. c. 1. h. t. ubi vir*
suam frigiditatem allegavit. Quinimò tenebatur
reclamare, si periculum incontinentiæ, nisi disso-
lutionem matrimonii procurer, intercurrat; eò
quòd staute illo periculo non possit jam cum conju-
ge habitare, eamque ut sororem habere.

2. **R**esp. secundò: Quòd si tempore matrimonii
contracti consensus fuit suæ impotentiae, non posse
eum procurare separationem, potente renitente;

quia ratione deceptionis & irrogatæ injuriæ potenti, videtur obligatus ad onera matrimonii sustinenda, tradunt Castrop. n. 3. Gutt. c. 121. n. 13. Sanch. d. 114. Sylv. v. matrimonium. 8. q. 16. dicto 1.

Quæst. 252. An & qualiter, & à quo die computandum requiratur triennium ad explorandam impotentiam.

1. **R**esp. primò: Non tantùm, dum de impedimento frigiditatis aut alterius impotentiae constat clarè per signa certa & evidentia, ut quia vir habet membrum sectum carens testiculis, vel omnino aridum, non valens assurgere ad coitum; sed etiam quando demonstratur per verisimilia alia signa præstantiæ moralem certitudinem, quæ in humanis æquivaler evidentiæ, & quæ sufficit, ut constare quid dicatur, non requiritur triennium cohabitationis ad explorandam impotentiam præscriptum in c. laudabilem. h. r. sed statim separari possunt, & matrimonium declarari nullum. Castrop. tr. 28. d. 4. p. 14. §. 9. n. 3. & 4. Gutt. c. 120. n. 4. Ponc. L. 7. c. 66. n. 2. & 6. Sanch. L. 7. d. 107. n. 4. Pirh. h. r. n. 16. juxta c. 1. h. r. Proceditque ad ipsum, dum unus conjugum citius, alter tardius reclamatur. Sanch. l. c. sed neque in eo casu requiritur juramentum conjugum, & insuper septimum manus propinquorum, hoc est juramentum septem testium propinquorum ex parte cujuslibet conjugis, aut iis deficientibus, septem vicinorum testantium se credere, conjuges verum dicere, & præterea inspectionem conjugis factam à medicis vel matronis, quorum omnium testimonia convenientia, tradit Castrop. n. 5. citato Hurt. d. 22. de matr. diff. 11. n. 28. contra Sanch. Gutt. Ponc. l. cit. item contra Butrio in c. laudabilem. h. r. n. 14. & Alex. ibid. n. 17. eò quòd nec illæ nec aliæ probationes jure naturæ requiri possint, dum de veritate impotentiae moraliter certum est, & dictum juramentum, dictaque inspectio requiratur in casu dubio, & post triennem cohabitationem, ut constat ex c. laudabilem.

2. Resp. secundò: Cum verò non constat de impotentia, eaque probari non potest per signa urgentia & certa, sed ea remanet dubia, requiritur post delatum illis dictum juramentum (quamvis ex parte negantis impotentiam nulli testes requirantur, ut Jo-And. Anchar. in c. laudabilem in princ. Sanch. L. 7. d. 109. n. 13. Castrop. n. 6.) triennalis cohabitationis conjugum juxta expressum textum c. laudabilem. ut copulæ vacent, ut cum communi Rota apud Farin. p. 1. decis. 695. & vel maximè, dum impotentia creditur ex maleficio; quia decursu temporis, instantiâ orationis, aliisque remediis fortè removenda. Sanch. Castrop. l. cit. Gutt. c. 120. n. 7. Anchar. in c. laudabilem. n. 1. & c. Procedunt hæc, nisi uterque fateatur impotentiam, Gl. in c. laudabilem. v. uterque. Abb. ibid. in fine. Mascard. de prob. tom. 1. concl. 311. v. coitus. n. 4. Gutt. n. 20. Ponc. cit. c. 66. n. 4. Castrop. l. c. §. 9. n. 9. Sanch. L. 7. d. 108. n. 5. citatis aliis contra Sylv. Angel. Rosell. & alios docentes, in eo casu non requiritur triennium, sed aliud tempus arbitratium duorum vel trium mensium, vel ad summum unius anni, quo elapso, & accedente juramento conjugum, & septimæ manus propinquorum absque omni alia diligentia matrimonium dissolvendum. Verùm ratio in contrarium est; quòd præterquam ex Confessione utriusque conjugis, etiam aliàs fide dignorum adhuc constare non possit, num impotentia naturalis & perpetua, an verò accidentalis & temporanea; adeoque ad hoc, ut melius veritas appareat, expectari debet per triennium, Sanch. d. 108. n. 5. & ma-

riti & uxoris asserentium impedimentum Confessione non statuitur contra valorem matrimonii; cum hujus dissolutio non dependeat ex voluntate contrahentium) etsi ei stetur, dum confitentur pro valore matrimonii sui, juxta c. 2. de clandest. despons. Sed alia probatio requiritur, ut separatio fieri possit. Alex. in c. 1. h. r. n. 3. Pirh. n. 14. Ad hæc, ut Castrop. si dum unus conjugum asserit, & alter negat impotentiam, assignatur triennium, id potius assignari debet, dum uterque confitentur; cum hic casus graviore periculo deceptionis sit expositus, timentique possit utriusque conjugis collusio ob voluntatem à conjugio recedendi. Quòd si verò elapso triennio adhuc veritas cognosci non potuerit, regulariter standum pro matrimonio, utpote cujus causa est favorabilis, & pro quo est possessio. Sanch. d. 109. n. 15. Alex. in c. laud. n. 17. Castrop. n. 7. ubi etiam ex Sanch. & Mascard. de prob. concl. 312. n. 29. procederet id efficacius, dum mulier dicit se à viro cognitam; eò quòd tunc ei potius credendum; quia non præsumitur velle habitare cum impotente. Si verò id neget, opus est inspectione. Sanch. l. c. n. 6. Gutt. c. 120. n. 21. Castrop. n. 7. & licet hæc probatio permittenda non sit, dum alia haberi potest. At alii deficientibus permitti debet, & ratione necessitatis honestatur, licet etiam deceptioni obnoxia; id enim solum probat, non esse probationem concludentem, non tamen probat non esse verisimilem, & satis probabilem. Exacto autem experientiae triennio, conjuges quovis tempore reclamare contra impotentiam alterius possunt, & matrimonium dissolvi, si vel ambo fateantur impotentiam, vel adsint probationes moraliter evidentes. Krimer, de matr. n. 1354. juxta c. fin. h. r. ubi post octo annos muliere reclamante, & viro consentiente se respectu illius impotentem, postquam idem juramento confirmarunt, & post inspectionem matronæ fide dignæ de hoc justificatæ, id deciditur.

3. Resp. tertio: Triennium hoc continuum esse debet, juxta quod dicitur c. fin. h. r. ubi: *Intra predictos octo annos continuum triennium in simul habitasse.* Et si interpolatum fuit, supplendum est. Jo-And. in cit. c. fin. n. 9. Mascard. de prob. concl. 889. n. 8. Sanch. L. 7. d. 111. n. 5. Gutt. c. 121. n. 8. Castrop. §. 10. n. 5. Continuatio autem hæc, cum non requiratur, ut sit mathematica, sed sufficiat, ut sit moralis & civilis, non censetur interpolata, ita ut suppletione egeat, quòd conjuges uno alterove mense ob negotia occurrentia, & hinc ortam absentiam separarim vixerint. Ita probabilis Masc. cit. n. 8. & 9. Sanch. à n. 3. Gutt. n. 7. & 8. Ponc. L. 7. c. 66. in fin. Castrop. l. c. contra Henric. l. 12. c. 7. n. 2. Sylv. & alios, censentes non nimis eam interpolari, si maxima parte anni cohabitent. exemplo scholarium, qui, si majore parte anni commorentur in universitatibus, censentur commorati toto anno. Item contra alios nimis strictè censentes, si etiam paucis diebus separati vixerint, interpolari dictam continuationem

4. Resp. quarto: Non tantùm, dum impotentia creditur esse ex maleficio ut Euch. l. 5. inst. maj. rit. 12. n. 267. Anchar. in c. fin. h. r. n. 9. neque solum in impedimento frigiditatis, ut Brunel. de sponsal. concl. 18. declarat. 4. n. 10. & 14. Henric. & c. Sed undecunque oriatur impotentia, quamvis maximè, dum ea oritur ex frigiditate, computandum triennium à die copulæ intentatæ; non obstante, quòd textus cit. c. fin. dicat: à tempore celebrati conjugii cohabitent per triennium & c. supplendum enim & addendum: *Et copulæ intentatæ*; cum triennium concedatur ad explorandam impotentiam, quæ aliter explorari nequit.